

Większość czasowników otrzymuje następujące końcówki osobowe:

machen

ich mache	wir machen
du machst	ihr macht
er (sie, es) macht	sie (Sie) machen

Czasowniki, których temat kończy się na -d, -t (warten, arbeiten, antworten) lub na -m, -n (baden, öffnen, zeichnen) otrzymują w 2 i 3 osobie l.poj. i 2 osobie l.mn. przed końcówką osobową łącznik -e.

baden

ich bade	wir baden
du badest	ihr badet
er badet	sie Baden

zeichnen

ich zeichne	wir zeichnen
du zeichnest	ihr zeichnet
er zeichnet	sie zeichnen

Jeżeli temat czasownika kończy się na -eln, to w temacie 1 osoby l. poj. opuszczamy -e.

angeln - ich angle

sammeln - ich sammle

W pewnej grupie czasowników (czasowniki mocne) samogłoska -e w temacie zamienia się na -i lub -ie, ale tylko w 2 i 3 osobie liczby pojedynczej.

helfen

ich helfe	wir helfen
du hilfst	ihr helft
er hilft	sie helfen

sehen

ich sehe	wir sehen
du siehst	ihr seht
er sieht	sie sehen

W niektórych czasownikach -a w temacie zmienia się w 2 i 3 osobie l. poj. na -ä (np. laufen, tragen, waschen). Czasowniki te nazywamy mocnymi w przeciwieństwie do wcześniejszych - słabych.

fahren

ich fahre wir fahren

du fährst ihr fahrt

er fährt sie fahren

Nieregularnie odmieniają się też czasowniki "haben" i "sein"

sein

ich bin wir sind

du bist ihr seid

er ist sie sind

haben

ich habe wir haben

du hast ihr habt

er hat sie haben

Znaczenie czasowników modalnych:

wollen → chcieć

sollen → powinno się coś zrobić

müssen → musieć

können → móc, umieć, potrafić

dürfen → mieć pozwolenie na zrobienie czegoś

mögen → lubić

Odmiana czasowników modalnych: w liczbie pojedynczej nie mają przegłosu, 1 i 3 osoba l. poj. są jednakowe.

ich	du	er (sie, es)	wir	ihr	sie	
wollen	will	willst	will	wollen	wollt	wollen
sollen	soll	sollst	soll	sollen	sollt	sollen
müssen	muß	mußt	muß	müssen	müßt	müssen
können	kann	kannst	kann	können	könnt	können
dürfen	darf	darfst	darf	dürfen	dürft	dürfen
mögen	mag	magst	mag	mögen	mögt	mögen

Czasowniki **modalne** występują z reguły z **bezokolicznikiem innego czasownika**. **Czasownik modalny stoi na drugiej pozycji w zdaniu, a bezokolicznik innego czasownika stoi na końcu zdania.**

Ich will ins Ausland fahren .	Chcę jechać za granicę.
Er kann gut Französisch sprechen .	On umie dobrze mówić po francusku.
Sie darf nicht ins Kino gehen .	Nie wolno jej iść do kina.
Du sollst den Arzt besuchen .	Powinieneś iść do lekarza.

Czasowniki zwrotne posiadają zaimek zwrotny "sich", który odmienia się następująco:

sich waschen	myć się
ich wasche mich	wir waschen uns
du wäschst dich	ihr wascht euch
er (się, es) wäscht sich	sie waschen sich

Ich wasche mich. Wen? Mich.

Myję się. Kogo? Siebie.

W powyższym przykładzie zaimek "sich" występuje w bierniku (A). Porównaj:

Odmiana rzeczownika

Zaimek "sich" może też występować w celowniku (D):

Ich wasche mir die Hände.	Wem?	Mir.
Myję sobie ręce.	Komu?	Sobie.

W celowniku zaimek "sich" odmienia się następująco:

sich waschen	myć sobie...
ich wasche mir	wir waschen uns
du wäschst dir	ihr wascht euch
er (sie, es) wäscht sich	sie waschen sich

UWAGA!

Nie wszystkie czasowniki zwrotne w języku polskim są zwrotne w języku niemieckim i odwrotnie.

sich setzen - siadać

sich unterhalten - rozmawiać

lachen - śmiać się

lernen - uczyć się

Czasowniki złożone mogą być rozdzielne lub nierozdzielne.

Nierozdzielnie złożone są czasowniki z przedrostkami:

be-, ge-, emp-, ent-, er-, ver-, zer-

Czasowniki utworzone z tymi przedrostkami posiadają całkiem inne znaczenie niż czasownik podstawowy:

verbringen – spędzać----→bringen - przynieść

bekommen – otrzymać---→kommen - przyjść

Rozdzielnie złożone są czasowniki z przedrostkami:

ab-, an-, auf-, aus-, bei-, ein-, hin-, her-, los-, mit-, nach-, statt-, teil-, vor-, weg-, zu-, zurück-, zusammen-

W zdaniu oznajmującym przedrostek czasownika wędruje na koniec zdania.

Er **macht** die Tür **zu**. (zumachen) On zamyka drzwi.

Der Zug **fährt** um 7 Uhr **ab**. (abfahren) Pociąg odjeżdża o godz.7.

Jeżeli w zdaniu występuje też czasownik modalny, to stoi on na drugiej pozycji, a czasownik złożony w bezokoliczniku na końcu zdania.

Er **soll** die Tür **zumachen**. On powinien zamknąć drzwi.

Der Zug **muß** um 7 Uhr **abfahren**. Pociąg musi odjechać o godz. 7.

Budowa zdania:

W języku niemieckim bardzo ważny jest szyk zdania, czyli miejsce poszczególnych wyrazów w zdaniu. W zależności od tego, jaki jest to typ zdania, wyrazy mają określony szyk.

Jedną z najważniejszych zasad języka niemieckiego mówi, że czasownik w zdaniu prostym twierdzącym stoi zawsze na drugiej pozycji, niezależnie od tego, co stoi wcześniej.

Ich gehe um 9 Uhr nach Hause. Idę do domu o godz. 9.

W zależności od tego, co chcemy zaakcentować, możemy też powiedzieć:

Um 9 Uhr gehe ich nach Hause.

Nach Hause gehe ich um 9 Uhr.

Jeżeli w zdaniu czasownik podstawowy występuje z czasownikiem posiłkowym (zobacz: Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I, Strona bierna), to na drugiej pozycji stoi odmienny czasownik posiłkowy. To samo dotyczy czasowników modalnych (zobacz: Czasowniki modalne)

Ich **muß** um 9 Uhr nach Hause gehen.

Ich **bin** um 9 Uhr nach Hause gegangen.

Ich **werde** um 9 Uhr nach Hause gehen.

Zdanie Przeczące

W języku niemieckim są 3 rodzaje przeczeń: nein, nicht i kein.

Wszystkie one w języku polskim znaczą "nie".

Nein odnosi się do całego zdania i występuje samodzielnie lub przed zdaniem , które zaprzecza.

Arbeitest du? Nein.

Nicht odnosi się również do całego zdania, i wtedy występuje po czasowniku. Może też przeczyć części zdania i wtedy stoi przed tą częścią. Nigdy jednak nie występuje samodzielnie.

Nein, ich arbeite nicht.

Arbeitest du viel?

Nein, ich arbeite nicht viel.

Kein jest przeczeniem do rzeczownika z rodzajnikiem nieokreślonym. "Kein" odmienia się tak jak rodzajnik nieokreślony (zobacz: Odmiana rzeczownika). W późniejszym terminie się pojawi.

Das ist ein Heft. Das ist kein Heft. To jest zeszyt. To nie jest zeszyt.

Das ist eine Lampe. Das ist keine Lampe. To jest lampa. To nie jest lampa

Ich habe einen Hund. Ich habe keinen Hund. Mam psa. Nie mam psa.

Er hilft einer Frau. Er hilft keiner Frau. On pomaga pewnej pani. On nie pomaga żadnej pani.

Jeżeli w pytaniu występuje przeczenie, to odpowiadając "nein" potwierdzamy zdanie, a jeśli chcemy zaprzeczyć odpowiadamy "doch"(odpowiednik "ja").

Gehst du nicht ins Kino? Czy nie idziesz do kina?

Nein, ich gehe nicht. Nie , nie idę.

Doch, ich gehe. Tak, idę.

Zdanie pytające:

Pytania dzielimy na dwie grupy: o rozstrzygnięcie i o uzupełnienie.

- pytanie o rozstrzygnięcie jest to takie pytanie, które wymaga odpowiedzi "tak" albo "nie".

W języku polskim pytania te zaczynają się od słowa "czy", w języku niemieckim tworzymy je poprzez inwersję, czyli przestawienie **czasownika** na pierwszą pozycję w zdaniu.

Wohnst du in Berlin? Czy ty mieszkasz w Berlinie?

Möchtest du einen Tee? Czy chciałbyś herbatę?

- pytanie o uzupełnienie wymaga w odpowiedzi uzupełnienia tego o co pytamy. Może się ono zaczynać od następujących słów pytających:

wer? kto?

was? co?

wie? jak?

wo? gdzie?

wohin? dokąd?

woher? skąd?

wann? kiedy?

warum? dlaczego?

wieviel? ile?

wessen? czyj?

wem? komu?

Na drugiej pozycji, czyli zaraz po słowie pytającym stoi **czasownik**.

Wer **ist** das? Kto to jest?

Was **machst** du? ` Co ty robisz?

Wohin **gehst** du? ` Dokąd idziesz?

Warum **bist** du noch nicht im Bett? Dlaczego jeszcze nie jesteś w łóżku?

Jest jeszcze pewien rodzaj pytań, gdzie słowo pytające występuje z przyimkiem.

Ale o tym potem.